

BEGELEIDENDE NOTA
ADVISERING CURRICULUMDOSSIERS JANUARI 2023

VLAAMSE ONDERWIJSINSPECTIE

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15 - 1210 Brussel
02 553 88 50

www.onderwijsinspectie.be

1 Algemene vaststellingen en adviseringskader

De onderwijsinspectie adviseerde de voorbije weken 255 curriculumdossiers voor de eerste, tweede en derde graad van het secundair onderwijs.

Voor haar adviseringswerk hield de onderwijsinspectie rekening met volgende aspecten:

- een curriculumdossier is een geheel, zoals in paragraaf 1 van artikel 147/1 van de Codex Secundair onderwijs beschreven staat: “het curriculumdossier beschrijft op samenhangende wijze en vanuit een onderwijskundig perspectief het geheel van de vorming van een structuuronderdeel”;
- de samenhang tussen tweede en derde graad. Deze samenhang wordt ook aangegeven door de onderwijsverstrekkers: de doelen die leiden tot beroepskwalificaties in de studierichtingen van de tweede graad A en D/A zijn een kennismaking met en een voorbereiding op het verwerven van die doelen in de derde graad;
- de mate waarin de onderwijsverstrekkers aanpassingen aanbrachten op basis van de eerste adviezen;
- de huidige Vlaamse onderwijscontext;
- een curriculumdossier is een hanteerbaar instrument voor onderwijsinspectie en leraren (zie begeleidende nota eerste advisering).

Algemeen stelt de onderwijsinspectie vast dat meerdere aanpassingen gebeurden op basis van de eerste advisering. We willen **onze waardering** uitspreken voor deze **aanpassingen**. In vergelijking met de eerste adviseringsronde ligt er een sterkere nadruk op **samenhang**. We merken op dat deze samenhang onder andere wordt benadrukt door bepaalde zinnen die toegevoegd of gewijzigd zijn. De samenhang wordt ook doorgetrokken over dossiers die een logische lijn vormen (tweede en derde graad). Daarnaast zijn nagenoeg alle **omschrijvingen van beroepskwalificaties (BK's)** nu volledig (zie verder). Voor de deelkwalificaties werd teruggegrepen naar de invulling die in de standaardtrajecten is opgenomen. In de meeste dossiers zijn **bijkomende contexten** opgenomen en deze zorgen voor een kwaliteitsverbetering. In de tweede graad zorgt de omschrijving van de context voor een duidelijke afbakening t.o.v. de derde graad. In niet alle dossiers is deze omschrijving echter opgenomen, zie verder.

Op basis van onze vorige adviseringsronde zijn er in enkele dossiers een aantal **bijkomende doelen opgenomen** en activiteiten omgezet naar doelzinnen. Dit gebeurde niet in alle dossiers. De onderwijsverstrekkers geven in hun begeleidende nota aan dat de curriculumdossiers ingevuld zijn rekening houdend met het arrest van het Grondwettelijk Hof van 16 juni 2022 met betrekking tot de eindtermen tweede en derde graad. Dit betekent concreet dat ook in het deel rond de doelen die leiden naar de beroepskwalificaties keuzes zijn gemaakt door de onderwijsverstrekkers. We volgen de redenering van versobering van onderliggende kennis en vertrouwen op de expertise van de onderwijsverstrekkers bij het maken van keuzes wat betreft kenniselementen en/of activiteiten, het is ook inherent verbonden

aan de vrijheid van onderwijs en de verantwoordelijkheid die meer gedecentraliseerd is. We waarderen dat een duidelijke keuze is gemaakt in hoe de **aanvullende kennis** dient gezien te worden. Echter, in niet alle dossiers is de zin over de kenniselementen opgenomen. Ook de aanpassingen betreffende de basiscompetenties vreemde talen zijn niet doorgetrokken in alle dossiers.

Voor het huidige adviseringswerk stelt er zich echter een nieuw probleem voor het inschatten van het criterium met betrekking tot coherentie. De begeleidende nota stelt: “Voor de studierichtingen uit de A- en D/A-finaliteit betekent dat dat de doelen die leiden naar beroepskwalificaties ook steeds in samenhang met de (specifieke) eindtermen moeten bekeken worden en binnen de omschrijving die wordt meegegeven.” Momenteel worden de (specifieke) eindtermen (en cesuurdoelen) ontwikkeld en kunnen we de doelen die leiden naar de beroepskwalificaties niet in samenhang met de andere doelen bekijken (criterium 5: coherent). **Het advies dat we geven, dient daarom gezien te worden als advies met beperking in de tijd.** We gaan voor deze adviseringsronde uit van vertrouwen in de onderwijsverstrekkers en ontwikkelcommissies, maar willen op het moment dat we een definitief beeld hebben op de goedgekeurde eindtermen, een check doen of onze adviezen nog kloppen, ten bate van kwaliteitsvolle curriculumdossiers en ten bate van het werkveld met respect voor de vrijheid van onderwijs. Het tijdelijke karakter trekken we door voor alle dossiers van de tweede en derde graad. Gezien de eerste graad ook herzien zal worden, passen we dit op deze dossiers eveneens toe.

Rekening houdend met de huidige onderwijscontext en de uitdagingen waar scholen opnieuw voor staan, gaan we uit van het feit dat **alle goedgekeurde curriculumdossiers kunnen opstarten vanaf 1 september 2023**. Op die manier hopen we dat er enige stabiliteit in het onderwijsveld komt. Het zou jammer zijn dat scholen op 1 september 2023 dienen op te starten met aangepaste eindtermen, maar bijvoorbeeld nog niet met een geactualiseerd specifiek gedeelte. Een voorbeeld hiervan is het curriculumdossier voor Industriële ICT. De onderwijsverstrekkers hielden al rekening met de actualisering van de onderwijskwalificatie die werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 november 2022.

2 Vaststellingen en aanbevelingen per rubriek van het adviesformulier

2.1 Overzicht adviezen

Kanttekening: de adviezen die we geven hebben een tijdelijk karakter, om die reden is in de betrokken adviezen een zin opgenomen: **“Bovenstaand advies geldt tot de nieuwe eindtermen zijn goedgekeurd. Daarna wordt het advies heroverwogen.”**

- Aantal dossiers ‘positief mits aanpassingen (tijdelijk)’ geadviseerd: **46 curriculumdossiers**
- Aantal dossiers ‘positief (tijdelijk)’ geadviseerd: **209 curriculumdossiers**

2.2 Rubriek 2.1: noodzakelijke rubrieken uit BVR

Alle curriculumdossiers bevatten de rubrieken zoals opgesomd in bijlage 1 voor de eerste graad en bijlage 2 voor de tweede en derde graad van het betreffende BVR. We beoordelen voor deze rubriek daarom **alle curriculumdossiers positief**.

Logische doorstroommogelijkheden

De onderwijsinspectie legde in de rubriek logische doorstroommogelijkheden het accent op het aspect 'logisch', om duidelijk het onderscheid te maken met (alle) 'mogelijke' doorstroommogelijkheden.

- We stellen vast dat er voor de doorstroom en voor de dubbele finaliteit in de meeste curriculum-dossiers verwezen wordt naar de logische vervolgopleidingen via een link naar de website van AHOVOKS. (zie deel 3 Technische aanpassingen)
- In de meeste curriculum-dossiers voor de arbeidsmarktfinaliteit worden de arbeidsmarkt, Se-n-Se en graduaat als logische doorstroommogelijkheden toegevoegd. Er wordt geen specifieke verwijzing gemaakt naar de logische vervolgopleidingen van de Se-n-Se-opleidingen. (zie deel 3 Technische aanpassingen)

Duaal

Bij de vorige adviseringsronde formuleerde de onderwijsinspectie volgende bedenking: 'In het **aanloopstructuuronderdeel** is een standaardzin opgenomen met enkel focus op het verbeteren van de arbeidsgerichte competenties van de leerling. Het aanloopstructuuronderdeel bevat echter ook andere aspecten zoals het verbeteren van loopbaangerichte competenties.'

We stellen vast dat de onderwijsverstrekkers het deel over de aanloopfase sterk uitgebreid hebben. In een specifiek dossier is dit deel niet opgenomen, we gaan uit van een technische onvolmaaktheid. Het betreft het curriculum-dossier OK2 | Kamerdienst 2^e graad.

De onderwijsverstrekkers brachten ook de concrete invulling van het aanloopstructuuronderdeel in. De regelgeving *art. 357/43 van de Codex Secundair Onderwijs* stelt dat de Vlaamse regering de invulling bepaalt van een aanloopstructuuronderdeel. We kunnen momenteel geen uitspraak doen over de specifieke samenstelling van dit onderdeel, voor dit deel in het curriculum-dossier zullen we de check doen als alles goedgekeurd is.

2.3 Rubriek 2.2: omschrijving en context

Paragraaf 1 van artikel 147/1 van de Codex secundair onderwijs. Een curriculum-dossier beschrijft op samenhangende wijze en vanuit onderwijskundig perspectief het geheel van de vorming van een structuuronderdeel en brengt alle doelen als vermeld in onderafdeling 2, die van toepassing zijn op dat structuuronderdeel samen. In voorkomend geval worden de eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen letterlijk opgenomen.

De omschrijving van de beroepskwalificatie biedt de nodige context en richting om de doelen te interpreteren. We waarderen dat de omschrijvingen in meerdere dossiers zijn aangepast. Er blijven nog 6 dossiers over waar de omschrijving onvolledig of onjuist opgenomen is. Gezien het belang van samenhang vragen we om ook in deze dossiers de omschrijvingen aan te passen. De betrokken dossiers adviseren we 'positief mits aanpassing'.

Bij het dossier van de eerste graad A-stroom waarderen we de opname van een definiëring voor bijkomende verruiming en bijkomende verdieping. We stellen echter vast dat de omschrijving voor de basisoptie Maatschappij en Welzijn wat haaks staat op wat verwacht wordt van een basisoptie. De zoals-constructie stimuleert onvoldoende een brede verkenning binnen het domein Maatschappij en Welzijn. Bovendien wordt in de omschrijving klemtoon gelegd op 'theoretische verkenning'. Dit kan

geïnterpreteerd worden als verruiming en verdieping die zich beperkt tot kennis. Binnen het domein vormen interessegebieden van gezondheid en lifestyle ook logische doorstroommogelijkheden. We adviseren daarom dit dossier 'positief mits aanpassing'.

Naast een omschrijving werden door de onderwijsverstrekkers ook **contexten** toegevoegd aan meerdere dossiers. Onder criterium 5 gaan we hier uitgebreider op in.

2.4 Rubriek 2.3: criteria uit BVR

1° het curriculumdossier is in overeenstemming met de vigerende decreet- en regelgeving met betrekking tot de onderwijsdoelen; in voorkomend geval worden de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands en de specifieke eindtermen letterlijk opgenomen.

We aanvaarden dat er naar de eindtermen basisvorming, cesuurdoelen en specifieke eindtermen verwezen wordt met een link naar de website onderwijsdoelen. We kaarten echter aan dat we momenteel geen zicht hebben op de definitieve (specifieke) eindtermen en cesuurdoelen.

2° het curriculumdossier is in overeenstemming met de vigerende decreet- en regelgeving met betrekking tot de kwalificatiestructuur.

Dit criterium voldoet voor alle curriculumdossiers.

3° het curriculumdossier bevat geen doelen die tegenstrijdig zijn met doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd.

Dit criterium voldoet voor alle curriculumdossiers. We gaan ervan uit dat de nieuwe (specifieke) eindtermen en cesuurdoelen vertrekken vanuit de vernietigde eindtermen (conform wat aangegeven is in de conceptnota aanpak eindtermen tweede en derde graad) en dat om die reden er geen tegenstrijdigheden in zitten. We doen de check van zodra we een definitief beeld hebben.

4° wanneer het curriculumdossier inhoudelijk afwijkt van de erkende beroepskwalificaties, kan dit uitsluitend mits het voorafgaande akkoord van de betrokken sector.

Voor de eerste, tweede en derde graad doorstroomfinaliteit is dit criterium niet van toepassing. Het is alleen van toepassing op curriculumdossiers van de tweede en de derde graad uit de dubbele finaliteit of arbeidsmarktfinaliteit.

De onderwijsverstrekkers maken een onderscheid in een onderwijskundige vertaling en een inhoudelijke afwijking. Ze duiden dit in hun begeleidende nota als volgt *'Het is belangrijk te herhalen dat de beroepskwalificaties als vertrekpunt dienen voor de onderwijskundige vertaling. Als er standaardtrajecten werden ontwikkeld voor een studierichting, werden die ook meegenomen in de voorbereiding. De onderwijskundige vertaling kan verschillende vormen aannemen. ... Bij de voorbereiding van de indiening van de curriculumdossiers op 1 september 2022 werd er overlegd met de sectoren. Daarbij werd telkens uitgelegd volgens welke principes de onderwijskundige vertaling van de beroepskwalificaties werd aangepakt en voor welke dossiers er een inhoudelijke afwijking was.'* Uit de analyse door de onderwijsinspectie, blijkt dat de lijn niet zo eenduidig te trekken is tussen inhoudelijke afwijking en onderwijskundige vertaling. We hanteren echter volgend principe: de onderwijskundige vertaling van de

BKs (doelen en de selectie van kenniselementen/activiteiten) is een inschatting en de verantwoordelijkheid van de onderwijsverstrekkers al dan niet met goedkeuring van de sectoren.

Om enige duidelijkheid te geven over de afwijkingen ten opzichte van competenties van de beroepskwalificaties registreren we in welke dossiers er een afwijking is op de doelzinnen van de beroepskwalificatie. Doelen die worden weggelaten, doelen die onvolledig worden opgenomen, doelen die toegevoegd zijn en doelen die samengevoegd zijn, werden als afwijking geregistreerd. Deze registraties houden geen oordeel in.

De registraties zijn te vinden in de individuele adviezen. Wanneer de sector een akkoord gaf dan geven we dit ook zo aan in het individuele advies.

5° de andere doelen dan de doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd, die in het curriculum-dossier zijn opgenomen, zijn evalueerbaar, coherent en haalbaar.

We bekeken dit criterium in het geheel, met andere woorden de deelcriteria evalueerbaar, coherentie en haalbaar werden als geheel beoordeeld.

Evalueerbaar

Om een inschatting te maken van het deelcriterium evalueerbaar, is er rekening gehouden met het geheel van het curriculum-dossier. De minimumverwachting/minimumprestatie wordt niet enkel bepaald door de doelzin, maar dient in samenhang bekeken te worden met onder andere de context, de afbakening van de tweede graad, het VKS-niveau en de omschrijving. Zeker voor **de generieke competenties** is dit belangrijk. Om deze reden maken we volgende kanttekening.

In de begeleidende nota wordt aangegeven dat de aanvullende onderliggende kennis steeds in functie staat van de generieke en specifieke competenties van de studierichting. Echter onder de aanvullende kennis in de curriculum-dossiers is letterlijk opgenomen dat het gaat over kennis die in functie staat van de specifieke competenties van de studierichting. In functie van een eenduidige interpretatie stellen we voor om "**specifieke competenties**" in de zin onder aanvullende kennis om te zetten naar "**specifieke vorming**", zodat ook de generieke competenties inbegrepen zijn, zoals aangegeven in de begeleidende nota.

We waarderen het feit dat de **doelen (die leiden naar de BK's) in de tweede graad meer afgebakend** zijn door toevoeging van de verduidelijking dat wordt uitgegaan van eenvoudige situaties of handelingen waar leerlingen volgens richtlijnen en onder begeleiding werken. Hiermee maken de onderwijsverstrekkers duidelijk dat de doelen die leiden tot beroepskwalificaties in de studierichtingen van de tweede graad A en D/A een kennismaking zijn met en een voorbereiding zijn op het verwerven van die doelen in de derde graad. **We stellen ons echter de vraag wat dit betekent voor de andere doelen van het specifiek gedeelte, namelijk de cesuurdoelen en de doelen van de basisvorming.** Vooral als deze in samenhang worden gezien. Een aantal van deze doelen zijn competentiegericht geschreven of meer vaardigheidgericht. Voor een eenduidige interpretatie lijkt het ons belangrijk dat hier duidelijkheid over wordt gegeven. We trekken dit ook door naar de tweede graad D-finaliteit. Gezien ook in die dossiers geen kwalificatieniveau zit, kan ook daar niet zo duidelijk ingeschat worden wat de minimumverwachting is bij doelen die competentiegerichter zijn ingevuld of focus leggen op vaardigheden.

In een aantal dossiers zien we nog problemen op vlak van evalueerbaarheid.

- De drie curriculumdossiers topsport vallen uit op evalueerbaarheid en worden omwille van de onduidelijkheid over de doelstellingen van het ‘ontwikkelingsplan’ van de federatie ‘positief mits aanpassing’ geadviseerd.
In het dossier is bijvoorbeeld het doel ‘De leerlingen werken conform de doelstellingen.’ opgenomen. Het is niet duidelijk om welke doelstellingen het hier gaat en hoeveel tijd deze doelstellingen in beslag nemen. We stellen voor om een link naar de doelstellingen op te nemen, conform de werkwijze voor de eindtermen van de basisvorming, de SPET en de cesuurdoelen. In principe wordt hier een link gelegd naar een bijkomend referentiekader, met een duidelijke verwachting in de doelen van het curriculumdossier.
- Dossiers waar en/of constructies zijn opgenomen en waarbij de en/of constructie bepalend en cruciaal is voor de minimumverwachting, adviseren we ‘positief mits aanpassing’. Bijvoorbeeld: ‘De leerlingen voeren een manicure en/of make-up uit.’
- Dossiers waarin handelingswerkwoorden worden gebruikt die niet echt gedrag uitdrukken die binnen een onderwijscontext vaststelbaar zijn. Bijvoorbeeld: ‘De leerlingen leren de kwaliteit van de vloeropbouw bewaken.’ ‘De leerlingen verwerven basisvaardigheden om het schip te besturen’. We adviseren om een alternatief handelingswerkwoord te zoeken. We adviseren de dossiers waar enkel dit speelt, positief.

Coherent en haalbaar:

De deelcriteria ‘coherent’ en ‘haalbaar’ zijn gezien de huidige context niet volledig te beoordelen. We hebben geen zicht op de nieuwe (specifieke) eindtermen en cesuurdoelen waardoor het niet mogelijk is om na te gaan of de andere doelen dan de doelen bepaald door het Vlaams parlement coherent en haalbaar zijn.

We hebben vertrouwen in de expertise van de onderwijsverstrekkers en ontwikkelcommissies om voor de specifieke studierichtingen de juiste beslissingen te nemen wat betreft inhoudelijke keuzes voor (specifieke) eindtermen, cesuurdoelen en wetenschapsdomeinen en dat ze de coherentie met het VKS niveau, context en doelen die leiden naar een beroepskwalificatie bewaken. Om na goedkeuring van de eindtermen hiervoor een check te kunnen doen, adviseren we de curriculumdossiers beperkt in de tijd. We constateren immers dat bij de doelen die leiden tot beroepskwalificaties er verschillen zitten tussen de dossiers. In sommige dossiers zijn activiteiten uit beroepskwalificaties omgezet naar doelen en zijn behoorlijk wat kenniselementen geselecteerd, terwijl dit in andere dossiers niet het geval is (nochtans belangrijk in het geheel van het dossier). We gaan ervan uit dat deze verschillen vermoedelijk gelinkt zijn aan inhoudelijke keuzes die gemaakt worden voor de (specifieke) eindtermen en cesuurdoelen. We kunnen dit echter momenteel niet beoordelen en om die reden dient deze advisering als tijdelijk gezien te worden.

Los van het gegeven van de eindtermen en cesuurdoelen, constateren we dat de onderwijsverstrekkers een aantal ingrepen deden om de coherentie te verbeteren en we willen daar ook onze waardering voor geven. We merken echter nog afwijkingen daarop die we hieronder oplijsten en adviseren om deze nog aan te passen.

Omschrijving

Zie 2.3 van deze nota.

Context

- In het curriculumdossier DA|Dierenverzorgingstechnieken 3^e graad merken we dat de context die er eerder was, namelijk “De leerlingen dienen hun opleidingstraject te vervullen binnen minimaal 2 contexten, namelijk 2 verschillende landbouwdiersoorten”, er uit is gehaald. Dit

dossier adviseerden we in de eerste ronde positief, maar omwille van de cruciale context adviseren we dit dossier nu ‘positief mits aanpassing’.

- In het curriculumdossier A|Elektrische installaties 3^e graad, suggereren we om de context uit te breiden naar het werken in zowel residentiële, tertiaire als industriële gebouwen. Ook adviseren we om omgevingscontext toe te voegen in het curriculumdossier A|Koelinstallaties 3^e graad.

Kenniselementen

- De zin ‘De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke competenties van deze studierichting.’ die op samenhang duidt, is niet overal opgenomen. In 7 dossiers is deze zin niet opgenomen. Waar dit niet is opgenomen, adviseren we ‘positief mits aanpassingen’.

De concordantietabel

- De verwijzing naar eindtermen en sleutelcompetenties in de concordantietabel is nu nog onduidelijk. In een aantal dossiers is de eindterm 6.13 opgenomen, in andere dossiers wordt geconcordeerd met SC2, SC3, SC6 en SC13. We hebben momenteel nog geen zicht op de definitieve eindtermen, indien bepaalde eindtermen niet meer opgenomen zijn, komt hierdoor de coherentie in het gedrang.
- Bepaalde concordanties zijn niet correct of onduidelijk. Dit is onder meer het geval voor het curriculumdossier DA|Elektromechanische technieken 3^e graad. In bepaalde gevallen ontbreken er doelen in de concordantielijst, dit is onder ander het geval in het curriculumdossier DA|Beweging en Sport 3^e graad.
- In de begeleidende nota wordt vermeld dat de moderne vreemde talen die zijn opgenomen in de beroepskwalificaties niet worden herhaald bij de specifieke kennis of aanvullende onderliggende kennis omdat deze meestal afgedekt zouden worden door sleutelcompetentie 3. Er zou wel een verwijzing komen naar sleutelcompetentie 3 in de concordantietabel. We stellen vast dat dit niet consequent is aangepast in een aantal curriculumdossiers, zoals onder andere in het curriculumdossier ‘DA|Horeca 3^e graad’. Bovendien wordt er afwisselend verwezen naar functioneel taalgebruik in de aanvullende onderliggende kennis. In de dossiers waar deze verwijzingen en opname van onderliggende kennis noodzakelijk is gezien de specificiteit van de studierichting, geven we een positief advies mits aanpassingen.

6° de andere doelen dan de doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd, die in het curriculumdossier zijn opgenomen, houden rekening met de beschikbare onderwijstijd, de materiële voorzieningen en de organisatorische mogelijkheden van de scholen.

Dit criterium voldoet voor alle curriculumdossiers. Van zodra we een duidelijk beeld hebben van de doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd doen we een bijkomende check.

3 Technische aanpassingen

We stellen slordigheden vast in de opmaak van een aantal curriculumdossiers. Er wordt onder meer niet bij elk duaal traject verwezen naar de afwijking die er geldt voor de eindtermen lichamelijke opvoeding en het levensbeschouwelijk onderricht (o.a. DA|Autotechnieken 3^e graad) en er zitten vergevelheden in doorstroommogelijkheden. Zo ontbreekt de verwijzing naar doorstroommogelijkheden onder meer in het curriculumdossier DA|Internationale handel en logistiek 3^e graad en wordt de

arbeidsmarkt niet opgenomen als logische doorstroommogelijkheid in het curriculumdossier OK2 | Kamerdienst. Ook zijn de specifieke toelatingsvoorwaarden niet altijd correct opgenomen (o.a. DA|Sportbegeleiding 3^e graad).

In het curriculumdossier 'Defensie en Veiligheid' is opgenomen dat er een akkoord is van de betrokken sector maar dit sectorakkoord is niet aan de onderwijsinspectie bezorgd: "Conform de afspraken met de betrokken sectoren wordt uit de beroepskwalificaties *Soldaat / Matroos bij defensie* en *Brandweerman* enkel een set van competenties opgenomen waardoor dit geen aanleiding geeft tot een beroepskwalificatie".

4 Vrijblijvende suggesties

In dit deel gaan we specifiek in op de dossiers waar het verschil tussen D/A finaliteit en A finaliteit beperkt is omwille van gelijkaardige BK's of hetzelfde BK.

We maken ook een kanttekening bij het schrappen van de doelzinnen van de vreemde talen.

- **Verskil D/A en A finaliteit**

De begeleidende nota geeft aan dat in de dossiers waar er weinig/geen verschil is tussen D/A en A finaliteit op basis van de doelen die leiden naar de beroepskwalificaties, het onderscheid in de studierichtingen vooral zal liggen in de eindtermen en specifieke eindtermen en in de manier waarop de doelen die leiden tot de beroepskwalificaties worden aangebracht. We merken echter dat doelzinnen aangepast zijn (soms een verarming voor de D/A finaliteit) of dat kenniselementen/activiteiten niet opgenomen zijn, waardoor bepaalde aspecten onderbelicht zijn, bijvoorbeeld voor topsport het psychische, medische en ethische luik. We hebben momenteel geen zicht op de nieuwe eindtermen en kunnen ook niet de samenhang bekijken of een degelijke vergelijking maken tussen de dossiers van de verschillende finaliteiten. We doen opnieuw de suggestie om in de keuze van kennis, vaardigheden, activiteiten net in te spelen op de specificiteit van de opleiding en ook onderscheid in specifieke kennis te maken tussen D/A en A finaliteit.

- **Moderne vreemde talen**

Gezien een curriculumdossier als geheel dient bekeken te worden, begrijpen we dat SC3 gelinkt wordt aan doelen uit de beroepskwalificatie, dat taal enkel als kenniselement wordt opgenomen en dat om die reden doelzinnen geschrapt zijn onder het specifieke gedeelte. Het is voor de onderwijsinspectie momenteel niet duidelijk of de constructie die nu gemaakt is, voldoende duidelijk maakt dat het functioneel gebruik van vreemde talen voor een aantal opleidingen cruciaal is en dus inherent verbonden is aan het beroep. Vanuit een bezorgdheid ten bate van leerlingen, doen we als suggestie om dit duidelijk aan te geven in de dossiers waar het cruciaal is.